

Státní služba

Srpen 2018

Závěrům poradního sboru náměstka ministra vnitra pro státní službu k zákonu o státní službě byly věnovány již tři newslettery sekce pro státní službu. Od ledna 2018, kdy byl vydán poslední z nich, byla přijata další tři výkladová stanoviska. Stručné shrnutí jejich obsahu přináší tento newsletter.

Poradní sbor náměstka ministra vnitra pro státní službu k zákonu o státní službě

Zřízen byl náměstkem ministra vnitra pro státní službu k plnění koordinační úlohy Ministerstva vnitra v oblasti státní služby a k zajištění implementace zákona o státní službě a souvisejících právních předpisů, včetně dodržování koncepčního přístupu při jejich interpretaci a aplikaci. Členové poradního sboru pocházejí z řad odborníků na správní právo, pracovní právo a z řad odborníků věnujících se agendě služebního poměru. Poradní sbor vydává výkladová stanoviska, která mají nezávazný charakter a zveřejňují se na internetových stránkách sekce pro státní službu v záložce Dokumenty a stanoviska, Poradní sbor náměstka MV pro státní službu.

Závěr č. 19: Nesplnění povinnosti úspěšného vykonání zvláštní části úřednické zkoušky státním zaměstnancem, který již úspěšně vykonal obecnou i zvláštní část úřednické zkoušky v jiném oboru služby

Na čtvrtém zasedání na sklonku roku 2017 se poradní sbor zabýval otázkou nesplnění povinnosti úspěšného vykonání zvláštní části úřednické zkoušky státním zaměstnancem, který již úspěšně vykonal obecnou i zvláštní část úřednické zkoušky v jiném oboru služby a který vykonává službu na služebním místě, na němž je nově požadován výkon činností v dalším oboru služby, nebo který byl zařazen, jmenován nebo převeden na jiné služební místo, na němž je požadován

výkon činností v dalším nebo jiném oboru služby, než ve kterém státní zaměstnanec úspěšně vykonal úřednickou zkoušku.

V první části závěru poradní sbor shrnul postup poté, co je na základě výsledku výběrového řízení na volné služební místo zařazena nebo na volné služební místo představeného jmenována osoba, která dosud úspěšně nevykonala úřednickou zkoušku v oboru služby, ve kterém je zařazeno služební místo, na něž je tato osoba zařazována nebo jmenována. Poradní sbor připomněl, že ve stanovené dvanáctiměsíční době je státní zaměstnanec povinen úspěšně vykonat úřednickou zkoušku a že tuto podmínku je nutné vykládat tak, že je povinen vykonat úřednickou zkoušku (*respektive její zvláštní část*) pro každý obor služby, k jehož výkonu byl na služební místo zařazen nebo jmenován. Úspěšné vykonání úřednické zkoušky je předpokladem pro výkon služby ve služebním poměru na dobu neurčitou nebo na dobu určitou uvedenou v oznámení o vyhlášení výběrového řízení. Jestliže státní zaměstnanec úřednickou zkoušku nevykonal úspěšně, umožní mu služební orgán její opakování na základě jeho písemné žádosti. Žádost o opakování úřednické zkoušky musí být doručena služebnímu orgánu do 30 pracovních dnů po doručení zprávy o neúspěšném vykonání úřednické zkoušky, jinak možnost opakovat zkoušku zaniká. Úřednickou zkoušku lze opakovat jen jednou.

Poradní sbor dále popsal postup po případě, že státní zaměstnanec nepodá žádost o vykonání úřednické zkoušky nebo nepodá po neúspěšném vykonání úřednické zkoušky žádost o její opakování nebo ji podá opožděně. Jeho služební poměr pak skončí uplynutím doby určité. Nevykoná-li státní zaměstnanec úspěšně ani opakovanou úřednickou zkoušku, skončí jeho služební poměr posledním dnem kalendářního měsíce, v němž státní zaměstnanec nevykonal úspěšně ani opakovanou úřednickou zkoušku.

„Žádost o opakování úřednické zkoušky musí být doručena služebnímu orgánu do 30 pracovních dnů po doručení zprávy o neúspěšném vykonání úřednické zkoušky, jinak možnost opakovat zkoušku zaniká.“

V druhé, stěžejní části závěru se poradní sbor zabýval postavením státních zaměstnanců, kteří již úspěšně vykonali obecnou i zvláštní část úřednické zkoušky v jiném oboru služby a kteří mají vykonat úřednickou zkoušku v dalším oboru služby. I tito státní zaměstnanci jsou povinni úřednickou zkoušku složit. Podle názoru poradního sboru povinnost úspěšně vykonat zvláštní část úřed-

nické zkoušky v dalším oboru služby musí být deklarována a lhůta pro její splnění musí být stanovena služebním orgánem, respektive představeným v rámci prohlubování vzdělání, a to buď ad hoc (*určením rozsahu prohlubování vzdělání*), nebo v rámci služebního hodnocení ve vzdělávacích cílech. Lhůta by měla být jeden rok. Hodnocení plnění této povinnosti je poté předmětem následného služebního hodnocení v rámci hodnocení oblasti Výsledky vzdělávání (*vlastní hodnocení, zda má státní zaměstnanec znalosti a dovednosti z příslušného oboru státní služby a zda v něm řádně vykonává službu, je předmětem hodnocení prvních dvou oblastí služebního hodnocení Znalosti a dovednosti a Výkon služby z hlediska správnosti, rychlosti a samostatnosti v souladu se stanovenými individuálními cíli*).

„Závěrem poradní sbor doporučil, aby byla výše uvedená otázka řešena cestou novely zákona o státní službě.“

V případě státních zaměstnanců, kteří již úspěšně vykonali obecnou i zvláštní část úřednické zkoušky v jiném oboru služby a kteří mají vykonat úřednickou zkoušku v dalším oboru služby, vyloučil poradní sbor aplikaci pravidla, podle kterého služební poměr státního zaměstnance skončí posledním dnem kalendářního měsíce, v němž státní zaměstnanec nevykonal úspěšně ani opakovanou úřednickou zkoušku. Toto pravidlo se vztahuje toliko na státního zaměstnance přijaté do služebního poměru na dobu určitou s trváním 12 měsíců, kteří dosud úspěšně nevykonali úřednickou zkoušku, tedy její obecnou a zvláštní část, respektive zvláštní část pro každý obor služby, k jehož výkonu byli na služební místo zařazeni nebo jmenováni, a kteří tak dosud nesplnili předpoklad potřebný k výkonu služby na služebním místě, kterým je povinnost úspěšně vykonat úřednickou zkoušku.

Konečně v případě státních zaměstnanců, kteří po prvním neú-

spěšném pokusu o vykonání zvláštní části úřednické zkoušky v dalším oboru služby nevykonali úspěšně ani opakovanou úřednickou zkoušku nebo kteří nepožádali o opakování úřednické zkoušky, nebo požádali o její opakování opožděně, uvedl poradní sbor, že i přes tuto skutečnost jim služební úřad umožní opakovat úřednickou zkoušku na své náklady, neboť jde o povinnost deklarovanou v rámci prohlubování vzdělávání, jehož náklady má nést ze zákona služební úřad.

Závěrem poradní sbor doporučil, aby byla výše uvedená otázka řešena cestou novely zákona o státní službě. Novela aktuálně projednávána v Poslanecké sněmovně (*sněmovní tisk č. 132*) obsahuje novou úpravu. Jednak výslovně stanoví povinnost státního zaměstnance úspěšně vykonat zvláštní část úřednické zkoušky v dalším oboru služby do 12 měsíců ode dne, kdy státní zaměstnanec začal vykonávat službu v dalším oboru služby, a jednak stanoví postup pro případ, že státní zaměstnanec tuto svou povinnost nesplní, kterým je převedení státního zaměstnance na jiné vhodné služební místo, na němž není požadován výkon činnosti v předmětném oboru služby.

Závěr č. 20: Závaznost služebních předpisů vydaných služebním orgánem v nadřízeném služebním úřadu pro zaměstnance zařazené k výkonu státní služby v podřízených služebních úřadech

Na prvním letošním zasedání v březnu se poradní sbor zabýval otázkou závaznosti služebních předpisů vydaných služebním orgánem v nadřízeném služebním úřadu pro zaměstnance zařazené k výkonu státní služby v podřízených služebních úřadech.

Podle názoru poradního sboru služební předpis vydaný služebním orgánem v nadřízeném služebním úřadu není bez dalšího závazný pro zaměstnance zařazené k výkonu státní služby v podřízených služebních úřadech. Taková závaznost v zákoně o státní službě není stanovena. Služební orgán může uplatňovat

svou pravomoc pouze vůči státním zaměstnancům, vůči nimž je v postavení služebního orgánu. Služební předpis vydaný vedoucím nadřízeného služebního úřadu je tak závazný pro zaměstnance zařazené k výkonu státní služby v tomto služebním úřadu a pro vedoucí podřízených služebních úřadů, služební předpis vydaný státním tajemníkem je závazný pro zaměstnance zařazené k výkonu státní služby v příslušném ministerstvu/Úřadu vlády a pro vedoucí podřízených služebních úřadů, služební předpis vydaný personálním ředitelem sekce pro státní službu je závazný pro zaměstnance zařazené k výkonu státní služby v sekci pro státní službu. Ze zákona o státní službě plyne z tohoto pravidla pouze jedna výjimka – služební předpisy náměstka pro státní službu jsou závazné pro všechny zaměstnance ve všech služebních úřadech (*kromě takzvaných regulátorů*).

Poradní sbor uzavřel, že služební orgán v nadřízeném služebním úřadu může pouze zavázat služební orgán v podřízeném služebním úřadu, aby vydal služební předpis, kterým by upravil určitým způsobem stanovenou problematiku.

Závěr č. 21: Rozhodování o pozastavení účinnosti služebního předpisu

Druhým bodem březnového zasedání poradního sboru byla otázka, zda se na rozhodování o pozastavení účinnosti služebního předpisu vztahuje správní řád.

Poradní sbor v závěru nejprve shrnul postup nápravy rozporu služebního předpisu s právním předpisem nebo služebním předpisem vydaným služebním orgánem v nadřízeném služebním úřadu nebo náměstkem pro státní službu. Je-li služební předpis v rozporu s právním předpisem nebo služebním předpisem vydaným služebním orgánem v nadřízeném služebním úřadu nebo náměstkem pro státní službu a byl-li vydán ve služebním úřadu, jenž má nadřízený služební úřad, vyzve služební orgán v nadřízeném služebním úřadu služební orgán, který dotčený služební předpis vydal, ke zjednání nápravy

„Podle názoru poradního sboru služební předpis vydaný služebním orgánem v nadřízeném služebním úřadu není bez dalšího závazný pro zaměstnance zařazené k výkonu státní služby v podřízených služebních úřadech.“

a současně pozastaví účinnost takového služebního předpisu. Účinnost služebního předpisu je pozastavena dnem doručení rozhodnutí služebního orgánu v nadřízeném služebním úřadu o pozastavení účinnosti služebního předpisu příslušnému služebnímu orgánu. Služební orgán v nadřízeném služebním úřadu v rozhodnutí současně stanoví přiměřenou lhůtu ke zjednání nápravy.

Zjedná-li příslušný služební orgán nápravu ve stanovené lhůtě, služební orgán v nadřízeném služebním úřadu své rozhodnutí o pozastavení účinnosti služebního předpisu zruší neprodleně poté, co obdrží sdělení příslušného služebního orgánu o zjednání nápravy, jehož přílohou

je i opatření příslušného služebního orgánu, kterým byla zjednána náprava. V případě, že příslušný služební orgán nápravu do 30 dnů od doručení výzvy nezjedná, služební orgán v nadřízeném služebním úřadu takový služební předpis zruší a o rozhodnutí o zrušení služebního předpisu informuje příslušný služební orgán.

Je-li služební předpis v rozporu s právním předpisem nebo služebním předpisem vydaným služebním orgánem v nadřízeném služebním úřadu nebo náměstkem pro státní službu a služební orgán v nadřízeném služebním úřadu výše uvedeným způsobem nepostupuje nebo služební úřad, ve kterém byl služební předpis vydán, nemá nadřízený služební úřad, postupuje obdobně podle výše uvedeného náměstka pro státní službu s tím rozdílem, že pokud služební orgán, který předmětný služební předpis vydal, nezjedná nápravu ve stanovené lhůtě, podá náměstek pro státní službu do 30 dnů od jejího uplynutí návrh na zrušení služebního předpisu soudu. Jestliže soud tento návrh odmítne, zamítne nebo řízení zastaví, pozbývá rozhodnutí náměstka pro státní službu o pozastavení účinnosti služebního předpisu platnosti dnem, kdy rozhodnutí soudu nabude právní moci. Dojde-li soud k závěru, že služební předpis nebo jeho část je v roz-

poru se zákonem nebo že ten, kdo jej vydal, překročil meze své působnosti a pravomoci, anebo že služební předpis nebyl vydán zákonem stanoveným způsobem, soud služební předpis nebo jeho část zruší dnem, který v rozsudku určí.

Pokud jde o položenou otázku, zda se na rozhodování o pozastavení účinnosti služebního předpisu vztahuje správní řád, přiklonil se poradní sbor jednomyslně ke stanovisku, že na rozhodování o pozastavení účinnosti služebního předpisu se správní řád nevztahuje. Jedná se toliko o dohledovou kompetenci služebního orgánu v nadřízeném služebním úřadu, respektive náměstka pro státní službu, související s úpravou vnitřních vztahů ve státní službě, kterou není dotčeno žádné veřejné subjektivní právo. Proti rozhodnutí o pozastavení účinnosti služebního předpisu není přípustný žádný opravný prostředek ani není přípustná správní žaloba. Právní účinky tohoto rozhodnutí nastávají dnem jeho doručení služebnímu orgánu, který dotčený služební předpis vydal, tedy tímto dnem je pozastavena účinnost služebního předpisu. ■

Mgr. Zuzana Brücknerová, vedoucí oddělení koordinace státní služby sekce pro státní službu Ministerstva vnitra

Novela vyhlášky o podrobnostech úřednické zkoušky a navazující opatření

Od 1. 8. 2018 vstupuje v účinnost novela vyhlášky č. 162/2015 Sb., o podrobnostech ÚZ, která byla publikována dne 22. 6. 2018 ve Sbírce zákonů (vyhláška č. 124/2018 Sb., kterou se mění vyhláška č. 162/2015 Sb., o podrobnostech úřednické zkoušky).

Návrh vyhlášky byl připraven s ohledem na změny právních předpisů relevantních pro stanovení obsahu a rozsahu obecné i zvláštní části úřednické zkoušky a s přihlédnutím k poznatkům z aplikační praxe v oblasti konání úřednických zkoušek. Cílem novelizace vyhlášky je tedy především aktualizovat výčet mezinárodních smluv, právních předpisů, služebních předpisů v rámci obecné části a výčet

mezinárodních smluv, právních předpisů, služebních předpisů, usnesení vlády a jiných dokumentů a požadavků, jejichž znalost je ověřována zvláštní částí úřednické zkoušky v jednotlivých oborech státní služby (přílohy č. 1 a 2 novelizované vyhlášky).

Novela vyhlášky též reaguje na novelizaci § 181 zákona č. 234/2014 Sb., o státní službě, ve znění pozdějších předpisů, účinnou k 1. červenci 2017, spočívající

v rozšíření okruhu údajů vedených v informačním systému o státní službě ohledně státních zaměstnanců i dalších osob, které konají úřednickou zkoušku, a v souladu s tím upravuje a sjednocuje některé údaje uváděné na jednotlivých dokumentech o průběhu a výsledku úřednické zkoušky, jejichž vzory jsou obsaženy v přílohách č. 3, č. 4 a č. 5.

Hlavní změny ve vyhlášce:

● § 1 odst. 1

Zkracuje se časový limit pro vykonání obecné části úřednické zkoušky ze stávajících 60 minut na **30 minut**. Pokud je zkoušeným osoba se zvlášť

ními potřebami, tedy se zdravotním postižením, znevýhodněním či jiným handicapem, je ponechána možnost **tuto dobu prodloužit, a to zpravidla nejdéle na 60 minut.**

● § 2 odst. 1

Příprava na zvláštní část trvá nejméně 15 minut, nejvíce však 30 minut. Obdobně jako v případě předchozího ustanovení je změnou vyhlášky umožněno **v případech zvláštního zřetele hodných dobu přípravy prodloužit, a to zpravidla nejdéle na 60 minut.**

● § 3 odst. 2

Dále novelizací došlo ke zvýšení náročnosti obecné části úřednické zkoušky. Pro úspěšné vykonání písemného testu a hodnocení výrokem „vyhověl“ se namísto stávajících 22 správných odpovědí nově vyžaduje **23 správných odpovědí.**

● § 4 odst. 1

Vyhláška č. 124/2018 Sb., kterou se mění vyhláška č. 162/2015 Sb., o podrobnostech úřednické zkoušky, současně také upřesňuje pravidlo, že úřednická zkouška tvoří jeden celek a obě její části se konají v jednom termínu úřednické zkoušky, tedy v jednom dni v místě, kde zasedá zkušební komise. Z původního textu bylo odstraněno slova „zpravidla“, které v praxi vedlo k neoprávněnému časovému dělení obecné a zvláštní části úřednických zkoušek. Výjimkou z tohoto pravidla zůstává skutečnost, kdy zkoušený koná pouze jednu část úřednické zkoušky proto, že zbývající část úřednické zkoušky již úspěšně vykonal, nebo vykonal-li zkoušku považovanou za rovnocennou obecné nebo zvláštní části úřednické zkoušky.

● § 4 odst. 2

Změnou vyhlášky se omezuje také možnost používat jako dovolené pomůcky nekomentovaná úplná znění mezinárodních smluv, právních předpisů nebo služebních předpisů. Tyto pomůcky lze nově **používat pouze v rámci přípravy na zvláštní část úřednické zkoušky**, vylučuje se tak jejich používání při konání obecné části úřednické zkoušky a při vlastním ústním zkoušení před zkušební

komisí v rámci zvláštní části úřednické zkoušky.

● Příloha č. 1

Ve výčtu právních předpisů pro tvorbu zkušebních otázek pro obecnou část úřednické zkoušky dochází k rozšíření výčtu o zákon o kybernetické bezpečnosti, který představuje nedílnou součást požadavků na informačně technologickou gramotnost státních zaměstnanců, a o obecné nařízení o ochraně osobních údajů, označované jako GDPR (*General Data Protection Regulation*).

● Příloha č. 2

Změny provedené vyhláškou č. 124/2018 Sb., kterou se mění vyhláška č. 162/2015 Sb., o podrobnostech úřednické zkoušky, v příloze druhé jsou nejrozsáhlejší změnou a primárním důvodem novelizace. V souladu s požadavky ústředních správních úřadů, které jsou věcně odpovědné za jednotlivé obory státní služby příloha č. 2, se mění výčet mezinárodních smluv, právních předpisů, služebních předpisů, usnesení vlády a jiných dokumentů a požadavků, jejichž znalost se ověřuje v rámci zvláštní části úřednické zkoušky, tak aby nejenom odpovídal platnému právnímu stavu, ale i potřebám úřadů jako věcných gestorů při ověřování znalostí v konkrétním oboru státní služby.

Aktualizovaný výčet dokumentů uvedených v příloze č. 2 vyhlášky reflektuje zejména legislativní vývoj za uplynulé dva roky od vstupu vyhlášky č. 162/2015 Sb. v účinnost, zároveň navazuje na vyhodnocení požadavků aplikační praxe v jednotlivých služebních úřadech a v neposlední řadě se do novelizace promítly i změny v působnosti jednotlivých ústředních správních úřadů mající dopady na jednotlivé obory státní služby.

● Příloha č. 3 (*Vzor osvědčení o vykonání úřednické zkoušky*), příloha č. 4 (*Vzor zprávy o neúspěšném vykonání úřednické zkoušky*) a příloha č. 5 (*Vzor protokolu o průběhu úřednické zkoušky*)

Formuláře k úřednickým zkouškám se postupně sjednocují. Uvede-

né platí i o formulářích Osvědčení o úspěšném vykonání úřednické zkoušky a Zprávy o neúspěšném vykonání úřednické zkoušky, kde se doplňuje údaj data narození zkoušeného a na obou dokumentech je nově upřesněno místo otisku úředního razítka.

Vzor Protokolu o průběhu úřednické zkoušky nově obsahuje údaj o pořadajícím služebním úřadu místo původně uváděného ústředního správního úřadu. V případě zvláštní části úřednické zkoušky se vedle již zaznamenávaného času vykonání úřednické zkoušky bude nově uvádět čas přípravy na vykonání zvláštní části úřednické zkoušky. Jako poslední změnu protokolu je nutné uvést nové zaškrtačací pole s možností výběru ANO X NE pro případ, že zkoušený bude využívat prodloužení časového limitu podle § 1 odst. 1 nebo § 2 odst. 1 vyhlášky č. 162/2015 Sb., o podrobnostech úřednické zkoušky ve znění vyhlášky č. 124/2018 Sb.

V souvislosti s výše uvedenými změnami ve vyhlášce č. 162/2015 Sb., o podrobnostech úřednické zkoušky, budou dále provedena následující opatření:

- ✓ K 1. 8. 2018 bude zveřejněna „technická novelizace“ metodického pokynu náměstka ministra vnitra pro státní službu č. 1/2017, kterým se stanoví podrobnosti k provádění a organizaci úřednické zkoušky tak, aby metodický pokyn byl v souladu se zněním novelizované vyhlášky.
- ✓ Budou aktualizovány formuláře k úřednickým zkouškám v Informačním systému o státní službě.
- ✓ Dojde k obměně zkušebních otázek obecné části úřednické zkoušky. Obměna testových otázek proběhne ve dvou fázích. K 1. 8. 2018 jsou doplněny zkušební otázky k zákonu o kybernetické bezpečnosti a GDPR (*podrobnosti viz výše část k novelizaci přílohy č. 1 vyhlášky o podrobnostech úřednické zkoušky*). K 1. 1. 2019 bude následovat úplná obměna zkušebních otázek obecné části úřednické zkoušky. ■

Mgr. Ilona Bogdanová a Mgr. Bc. Markéta Pavlíková, odbor vzdělávání a mezinárodní spolupráce ve státní službě sekce pro státní službu Ministerstva vnitra